

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor

Főszerkesztő:
Dr. Rajk Aladár
ország. képvis.

Főmunkatárs:
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Hadjárat a Házban.

A magyar miniszterelnök mozgósít. Csatarendben állítja a gárdáját és megüzente a háborút a szólásszabadság ellen. Másodszor teszi ezt, amint hozzá illik, szószegéssel. Mert hiszen mikor ez év márciusában először benyújtotta a Kardorff-féle indítványt és Thaly Kálmán felszólalása folytán visszavonta azt, az volt az ígérete, hogy az erőszaknak ezt a kísérletét többé szóba sem hozza.

És előáll vele másodszor. Ok nélkül. A házszabály-revizióra és az ezt bejelentő hirhede ugrai provokáló levélre nem volt semmi szükség, mert hiszen az ellenzék nem is készült obstrukcióra. Technikai obstrukcióra legkevesbé. A kisebbség harcának ehhez a rendkívüli eszközehez az ellenzéki pártok nem akartak nyulni a most esedékes fontos törvényjavaslatok tárgyalásánál és így ezek késedelmét és sutba kerülését épp maga Tisza István idézte elő, bizonyosságot tévén ezzel arról, hogy a korrekt, békés kormányzásra sem nem képes, sem nem hajlandó.

Nyilvánvaló, hogy Tisza Bécsben lekötölte magát a szájkosár behozására és többre tartja ennek a beváltását és a hatalomban való maradás személyes érdekét a nemzet jogainál. Hogy a

durva erőszak útján és viszi magával a többséget, mely szintén elvesztette a nemzeti közvéleménnyel való, soha erős lábbon nem állott kontaktusát.

Szinte komikus, hogy a jó öreg Podmaniczky báró, a nagy alvó jegyezze be azt az indítványt, melynek keresztülhajszolása csak a magyar parlament összes tisztas hagyományainak lábbal tiprása mellett lehetséges. Mert annyi bizonyos, hogy az ellenzéki pártok a legvégső ellentállás minden erejével ostromolják meg az abszolutisztikus kísérletet, melyen túl már minden elképzelhető, csak éppen az alkotmányos törvényhozási munka látszik hosszú időre kizártnak. Egészen addig, amíg a bécsi hatalom is vissza nem csinálja a maga alkotmány-pusztító parancsait, mivel be kell majd látnia, hogy a sok jogából kifosztott magyar nemzet ezt a kardinális jogát elkönfiskálni nem engedi és lehetlenné tesz minden magyar államférfiut, aki ilyen galádságra vállalkozott, avagy jövőben vállalkozni kész volna.

Talán még az utolsó órákban is leszámol ezzel a józan megfontolás fékét elvesztett kormány és annak többsége. Hiszen látniok kell, hogy a mivel próbálkoznak, az a legkiméletlenebb, legelkeseredettebb harcra vezet, melynek következményei kiszámíthatlanok. Vagy hogy

tán nagyon is előre láthatók. Mert föltéve, ha a legbrutálisabb elnöki és többségi hatalmaskodás el is tudná érni pillanatnyilag oly határozat kimondását, a melyet Tisza István gróf állítólag a rend érdekében tart szükségesnek, vajjon nem nyilvánvaló e, hogy az, éppen az fog a soha véget nem érő harcnak azokra a megnyilatkozásaira vezetni, amik mellett nyugodt, békés parlamenti munkáról és együttéléstről, együttműködésről szó sem lehet.

Vagy azért épült-e Magyarországnak az a fényes parlamenti palotája, hogy abban a bécsi diktatura képviselőjeként rendezkedjék be egy, a nemzeti törekvésektől idegen kormányzat? Mert csak erre vezethet ez a hihetetlennek tetsző merénylet, hogy mikor a képviselőház tanácskozási rendjét akarja Tisza István „módosítani“, ennek a keresztülviteléhez az engedelmes többségén kívül még valóságos katonai *haderőt* is készül mozgósítani és a parlamenti palota márványcsarnokait minden eshetőségre berendelő fegyveres vitézek buvóhelyül jelöli ki.

Amint ma kavargó és háborogó a közhangulat bent és künt e szerencsétlen és végzetes miniszterelnöki brutalitás miatt, valóságosan el sem gondolható még, hogy hol végződik a harc,

TÁRCA.

Pengetem lantom.

Pengetem lantom, sir, zokog hurja,
Hajh! mert szívemet éles tör furja,
A bú és bánat emészt, gyötör.
Miattad vén kor, kesergek éppen,
Nincsen örömöm, nincsen reményem,
Oda van mind az a mi gyönyör.

Sárguló lombnak sátora alatt
Dalos madárka búsulva hallgat,
Parányi ajka mért nem zeneg?
Érzi már keble fuvalmát ősznek, —
Meleg napsugárt hamar legyőznek:
Tomboló vihar s bőszergeteg.

Mint a madárka: elnémul lantom,
Könyes szemekkel fejem rá hajtom,
Oh jaj! a szívem majd megreped.
Mint anya meghalt fiára halkan:
Csókját leheli bucsúzó ajkam
A szakadt hurra, mely nem zeneg.

Balzsamos légben, tavasz-nyilással,
Fölcsendül újra a vig madárdal
S belopja minden szívbe magát.
Tavasz-nyílásom nem lesz énnékem,
Sivár teletet csüggedtem életem, —
Rozoga lantom nem zeng danát.

Joachim Agoston.

A bátor ember.

Elbeszéli: Egy kis fiu.

Tavaly nagyon kellemetlen volt Pusztá-Tatárin a nyár. Az időjárás ugyan szép volt és dinnyénk is volt bőven, de én megbuktam németből és számtanból és ezért úgy bántak velem a szüleim, mintha én feszítettem volna keresztre a Jézust. Az édesanyám, akárhányszor csak rám nézett, mindig úgy megsajnál, hogy sirva fakadt, az édesapám pedig mindig meg akart ölni, mert megbecsteleníttem a családot. Mikor pedig az első napon megettem három kis dinnyét és hozzáfogtam a negyedikhez, megint pofon akart ütni. Én ezért többnyire az istállóban tartózkodtam a kocsisoknál. Hanem ebből is baj lett. Az édesanyám ugyanis minden szombaton maga fésült meg a sűrű fésűvel. Addig fésült, míg aztán egyszer hangosan elsikoltotta magát és azt mondta, hogy most már végleg elzülöttem és az édesapám beszaladt és megnézte a fésüt és megint megakart ölni.

Akkor jött a házunkba Dusa. Dusa a nagybátyám leánya, a Pista bácsié, aki Eszéken lakik és másképp veti a keresztet mint mi, mert ő szerb. Azért küldték hozzánk, mert az édesanyja összeveszett az édesapjával és

hirtelen elcsapta a nevelőt. Erről nekünk gyerekeknek nem szóltak semmit, de azért mi rögtön tudtuk.

Dusa szintén tizenkét esztendő, de nagyobb mint én, olyan szép, mint egy angyal, a szeme pedig olyan, mint a fekete macskánké. Mindjárt első nap megakartam cibálni a hosszú haját — a hugaim haját mindig megszoktam cibálni — de ő olyan kemény pofont adott nekem, hogy szikrát hányt a szemem. Ezen nagyon csodálkoztam és dühbe jöttem, mert nálunk a leányok nem mernek vissza ütni, hanem pityeregni szoktak, ha megverem őket és ennél fogva nekimentem Dusanak, hogy földhöz vágjam. Ekkor egy ökölcsapást kaptam a karomra, úgy, hogy egészen elzsibbadt, aztán egy másikat a gyomromra, úgy, hogy émelyegni kezdtem, egy harmadikat pedig az orromra kaptam, úgy, hogy megeredt az orrom vére, én még akkor hozzá se tudtam nyulni. Ezt pedig boxolásnak nevezik. Én nem sejtettem, hogy egy fehér ruhás kisleány boxolni is tud. Dusa azonban tud, sőt vivni is tud, meg lovagolni, mert Pista bácsi, aki egy kicsit fuzsitus ember, megtanította mindenre, mert nagyon fájt neki, hogy Dusa nem lett fiu, hanem leány.

Én tehát a kúthoz mentem és megmostam a véres orromat, Dusa meg bement a

melybe Tisza István a nemzettel szemben behajszolja magát és a pártját. De egy dolog egészen bizonyos. Az, hogy bármiképp dőljön is el ez a most viharos folyamatban levő küzdelem, Tiszával és alkotmányromboló portoriánusaival a nemzet nagyon hamar végezni fog.

Rendkívüli közgyűlés.

A bizottsági tagok mérsékelt részvétele mellett Bezerédy István főispán elnöklete alatt tartották a f. hó 14-ére egybehívott rendkívüli közgyűlést, melynek egyedüli tárgya a tisztújító közgyűlés kitűzése és a pályázatok kiírása volt, mindazonáltal az érdekességekben bővelkedett.

A tárgyhöz elsőnek Dr. Valentin Emil biz. tag szólalt fel. Beszédében első sorban azzal foglalkozott, hogy a törvényhatóság egy bizottságot küldött ki, mely hivatalosan a szervezési szabályrendelet módosítására és ezzel kapcsolatban, némely új állás szervezésére, más állások beszüntetésére. Kifogásolja, hogy ezen munkálatok még el nem készültek, mert most megfordítva cselekszünk, előbb választjuk meg a tisztviselőket és csak azután szervezzük az állásokat, holott a józan ész és dolgok természetes folyamánya azt hozná magával, hogy előbb szervezzük az állást, s azután válasszunk arra tisztviselőket. Kifogásolja, hogy nem rendes közgyűlés hivatott össze, hogy továbbá, hogy a pályázatban ügyészi állást hirdetnek, holott a törvény szerint főügyészi állás betöltéséről van szó. Beszéde tulajdonképeni főtárgyára tért ezután át, és a törvény szakaszaiból jártassággal igazolja, hogy az árvaszéki ülnöki állás betöltendő. Azon reményben, hogy a többi állások a hozandó új szervezési szabályrendelettel összhangzásba hozhatók lesznek, a tanács javaslatának azon részét nem fogadja csupán el, mely szerint az ülnöki állás

betöltésére pályázat nem hirdettetik és indítványozza, hogy két árvaszéki ülnök és két tanácsnoki állás töltsék be.

A tanács javaslatát Erdélyi főjegyző veszi pártfogásába, a szervezési szabályrendelet elkészítésére szerinte nem volt elegendő idő, régi szokásnak állítja, hogy a tisztújító közgyűlés rendkívüli közgyűlésben tüzetik ki, elismeri, hogy a törvény főügyészt ismer, és gondoskodni fognak róla, hogy az új szervezési szabályrendeletben ez kitüntetessék. Arra való válasszal azonban, hogy az árvaszéki ülnöki állás be nem töltése törvénytelen, adós maradt.

Az egész közgyűlés meglepetésére felláll Latinovits János bizottsági tag és Dr. Valentin Emilnek törvényben győrekező jogász felszólalását szájhőködésnek nevezi és azt indítványozza, hogy az ilyen felszólalásokat hurrogják le. Nyomban ezután Dr. Fehér János biz. tag. haragtól sápadt arccal a jogos felindulástól remegő hangon utasítja vissza Latinovits János igazságérzékét nélkülöző kifakadását, kijelenti, hogy Valentin indítványa nemcsak azért helyes, mert törvényen alapszik, hanem azért is, mert a jelen állapotok mellett Baja város árvaínak ügye mostoha bánásban részesül. Emelt hangon jelenti ki, hogy Latinovits biz. tag fellépésében a szólásszabadság megtámadását látja és kijelenti, hogyha a hatósági párt ilyen modorban fog eljárni, a közgyűlés még eddig nem látott botrányok színhelye lesz. Utána Túry Mátyás nyugalmazott főügyész emelkedett szólásra s kijelenti, hogy egy percig sem akar annak a gyanújában megmaradni, hogy ő az árvaszéki ülnöki állás beszüntetését törvényesnek tartaná, ellenkezőleg azt törvénytelennek jelenti ki és akárhogy kontemplálják a szervezési szabályrendeletet, azt soha meg nem szavazza. Ezen nyílt, férfias föllépés, melylyel a nyugalmazott tisztiügyész Valentin biz. tagnak törvényben gyökerező, alapos állásfoglalását igazolta, Dr. Fehér János fel-

szólalásával együtt a közgyűlés tagjaira mély benyomást gyakorolt. Maga Latinovits János állt föl ezután és férfias, nyíltsággal kijelentette, hogy Dr. Valentin biz. tagot megsérteni nem akarta, belátja tévedését és ő is reményli, hogy jövőben az indulatokat egyik párt sem fogja felkorbácsolni. Dr. Valentin rövid köszönő beszéde után a közgyűlés a tanács javaslatát elfogadja.

Rosszlelkű vezérférfiak.

A Bajai Hirlap legutóbbi számában támadást intéz pártunk vezetősége ellen, mint annyi másszor, ismét hamisan s valótlanul tünteti fel a tényeket. Annyiszor ismétlik szabadelvűpárti oldalról, hogy a mi vezérférfiaink az ő korteseikből vedlettek át függetlenségiékké, hogy — nehogy mégis akadjon ember aki elhiszi — kénytelenek vagyunk ezen gyanúsítás ellen védekezni s a kellő értékükre szállítani le ezen rágalmakat.

Évtizedeken keresztül nem volt Baján liberális alapon álló ellenzéki képviselőjelölt s így nem is volt alkalmuk a párt mai vezérembereinek függetlenségi jelöltre szavazni.

Tegyük a szabadelvűpártiak kezüket a szívékre s nézzenek végig vezérembereik során s vegyenek egy esetet, amidőn például a néppárt állana szemben a szabadelvű párttal, mint fordulna el sok jezsuita arc az egyedül üdvezítő kormány párttól! S vegyék azt az esetet, hogy ugyancsak egy néppárti állana szemben a függetlenségi eszméssel, nem sietne-e a szabadelvű párt színe-java, minden tisztességes férfira a mi zászlónk alá? Szabadna-e őket elföldadással vádolni?

Ugyebár nem. S így Önöknek sem szabad a mi vezetőinket meggyanusítani, midőn azok változott viszonyok s körülmények között éles szemmel megpillantják a polgárok igaz szükségletét s kitalálván érzelmeiket, élükre állnak s elveiket diadalra viszik. Ez lehet, hogy Önöknek fáj, hogy kellemetlen, de hazafias és becsületes.

Tény, hogy rosszlelkűek azok a vezérférfiak, csúnya dolog volt tőlük, rosszlelkűség, hogy

házba, a szeme pedig igazán úgy fénylett, mint a fekete macskánké.

Én aztán egy hegyes vasdarabot tettem a zsebembe és elhatároztam, hogy betöröm a fejét, mert ha annyiban hagynám a dolgot, szégyen volna az egész osztályunkra. Nem bánom, ha édesapa megint agyon is üt érte, legfőlegb megiszok hazulról: különben is régi tervem egyszer megszökni.

Délután elmentem halászni. Nálunk nem szokás horoggal vagy hálóval halászni, mert nálunk csak Pece-árok van. Az ember leveti a csizmáját és fölgyűri a nadrágját, aztán térdig gázol a vízben és keresgél a kimosott part alatt. A halat, ha ugyan fog az ember, a nadrágja zsebébe teszi az ember. Hát amint megyek a vízben, hát egyszerre a másik oldalon szembe jön velem Dusa. Ő is mezítláb volt s ruháját föltúrta térdig és ő is halászott. Én nem fogtam még semmit, de ő egy igen szép csikhalat fogott.

Kivettem a zsebemből a hegyes vasdarabot és azt mondtam neki: No, most meghalsz!

Dusa azonban nem ijedt meg, hanem kidobta a halat a partra, aztán fölkapott egy nagy kerek követ és azt mondta: Legyen szerencsém!

Nem akartam megtámadni, mert tudtam hogy ez a szerb nő mindenre képes, azért cselhez folyamodtam, mint az indusvadak

szokták és zsebettem megint a fegyveremet és nevetve mondtam, hogy hiszen én csak tréfálok!

Erre ő is nevetett és eldöbta a nagy követ és ilyképpen szólt hozzám!

— Ha akarod, kössünk békét, mert én nem szeretek verekedni, ha nem muszáj. Nekem talán egy hónapig is nálatok kell maradnom, mert ahányszor a guvernánt vagy a szobaleány miatt baj volt, mindig egy hónapig tartott otthon a harag és azt már látom, hogy a hugaiddal nem lehet semmit sem kezdeni, mert azok nyafka libák. De mi ketten jó pajtások lehetnénk s sok mulatságos dolgot követhetnénk el, ha nem árulkodnál rám.

— Jól van, — mondtam, — kössünk békét.

— Isten téged úgy segéljen? — kérdezte,

— Isten engem úgy segéljen! — mondtam.

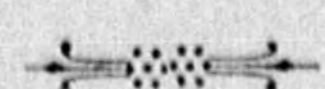
— Hát akkor ezentúl jó barátok vagyunk.

Azzal hozzám lépett és kétszer megcsókolt. Így történt, hogy élethalálra szóló barátságot kötöttünk, aztán együtt halásztunk a Pece-árokban, de a szép csik mellé csak egy hitvány kis cigányhalat foghattunk még.

Dusa még nálunk volt, mikor hozzánk jött vadászatra Kempelen bácsi. Kempelen bácsinak furcsa tüskés szemöldöke van, a bajusza pedig hosszan lelóg, mint a tengeri rozmré a Payer-expedició képein, a járása pedig olyan

ünnepélyes, mint a miséző papé. Kempelen bácsi semmit sem beszél és mindig olyan arcot csinál, mintha dühös volna. Ez azért van, mert ő igen bátor ember. Egypár esztendővel ezelőtt pisztolyduellumban agyonlőtte Suskovics bácsit, aki az édes anyám távoli rokona volt és akkor Suskovics néni úgy megijedt, hogy ő is szörnyet halt. Pedig nem is ő rá lőttek, de hát ilyen ijedős az asszony-nép. Azóta nálunk mindenki nagyra becsüli Kempelen bácsit, örülnek, ha eljön, mindig a főhelyre ültetik az édesmama mellé, az urak gyufát adnak neki, ha szivarra akar gyújtani, a nők pedig azt mondják, hogy érdekes ember. Való igaz, hogy mindig nagyon bátor arcot csinál. Egyszer láttam, mikor borotválkozott, az álla szappanos volt, de akkor is szigorúan összeráncolta a homlokát. Ha meg iszik egy kicsit, — mert nálunk vadászat után mindig isznak, — akkor még haragosabb lesz és mindig körülnéz, hogy elég bátornak tartja-e mindenki az asztalnál. Ilyenkor az urak nagyon szoktak vigyázni, hogy véletlenül olyat ne mondjanak, amit rosz néven vehetne Kempelen bácsi. És azt is mondják, hogy mindig töltött revolver van a zsebében.

(Folyt. köv.)

húsz éve álló rendszert megdöntöttek s a biztossnak hitt kerületet elhódították. Ez tényleg nem szép tett volt s mi nem is védekezünk a rosszlelkűség vádjá ellen — c' est la guerre — ez a háború!

De cikkük egy tétele ellen mégis kell védekezni, ha nem is pártszempontból, de közérkölciség szempontjából — ha megengedik. Önök azt mondják, hogy a józan ész azt diktálja, hogy azokat támogassuk, kik anyagi jólétünket előmozdítják.

Tehát ne az elvekért, ne szívük érzelmeiért, ne lelkük meggyőződéseért szavazzanak az iparosok, hanem azoknak a kedvéért, kik anyagi jólétüket előmozdítják. A sajtószabadság megengedi Önöknek, hogy ilyeneket írjanak, de azt hiszem, mintha a közmorál kissé tiltaná.

Önök felállították ezt a tételt azon az alapon, hogy iparosaink legfőbb megbízói szabadelvűek s így ezeket kell támogatniok szavazatukkal. Belemegyek ezen erkölcstelen tételbe s magam leszek az első, ki iparosainkat felszólítja, hogy a kormánypártra adják le szavazatukat, ha Önök meggyőznek engem arról, hogy a szabadelvűek csupán azért teszik az iparosoknál megrendeléseiket, hogy anyagi érdekeiket támogassák s nem azért mert Önöknek van az iparosokra szükségük s mert Önök nem tudnának meglenni akkor, ha a mi iparosaink nem akarnának dolgozni azoknak, kik szavazatukkal nem az ő jelöltjüket támogatják.

Ezek után azt hiszem be fogják látni, hogy igen kevés fáradságomba kerülne az Önök hamis fegyverét mint két élűt Önök ellen fordítani.

x.

Válasz.

Nem érdemes ugyan, hogy a »Bajai Hírlap« legutóbbi számában »Nyílt szó« a bajai iparosokhoz c. alatt írt pökhendi cikkekére feleljen valaki, de mégis kijelentem, hogy az abban foglalt, a bajai iparosokhoz és az ipartestület elnökéhez intézett atyai intelmeket a cikk írója csak tartsa meg magának, nekünk azokra — még ha érett embertől jönne is — szükségünk nincs, mert az ellenzéki iparosság mindig tudja és tudja ma is, kik az ő vevői és megrendelői és azt hiszem, józangondolkodású ember, az iparostól nem kívánhat mást pénzeért, mint előzékenységet, rendes, pontos kiszolgálást és jó munkát, de ezen felül ráadásul elveiket azoktól az emberektől, akik mindenkor független pártiak voltak, csak azok kívánhatják, akik politikai hitvallásukat, becsületüket maguk is készek pénzért eladni.

Cikkíró úgy beszél, mintha kivételesen csak az iparosok élne másoktól, a bajai tisztviselők, ügyvédek, orvosok s bizonyos pályatévésztés miatt kenyértelenül maradt firkászok stb. pedig csupán szent malasztból élnek. Mennyi elbizakodottság és gőg kell ahoz, hogy ilyen merjen valaki a nyilvánosság előtt feltálatni. Úgy veszem észre, hogy cikkíró nem érzi meg annak a pénznek a szagán, amit nem munkájáért, hanem durvaságért kap, hogy iparosok zsebéből került elő.

Az egész cikknek az az értelme, hogy az iparosnak nincs és ne is legyen joga se magának, se vezérei által magát védeni, sérelmeit orvosolni, hanem hallgasson és örüljön, hogy él, hogy honpolgári kötelességeit teljesítheti, de polgári jogokat gyakorolni már ne merjen, mert ő csak iparos. No persze! nem is lenne rossz némely írhatnám emberformáknak.

De abból ugyan nem esznek, mert én jól ismerem bajai iparos társaimat, nem olyan dobdide-dobdoda bábok azok, mint sok gőgös ember képzelet. Megpróbálták a kormány párti urak hatalmukat éreztetni a bajai iparosokkal a választás után, de ezek megélték még is és az Isten, meg a munkában szorgalmas két karjuk megfogja őket segíteni ezután is, de elveiket feladni nem fogják, mert azok hazaszerető, igaz magyar lelkűkből nőttek ki.

Ami pedig abban a cikkben rám vonatkozik, azt nagyon nevenségesnek tartom, mert a bajai nagyrabecstült hölgy közönség túlnyomó részének sokkal finomabb izlése és érzéke van, minthogy a ruhakészítést összekeverjék a politikával és meg vagyok győződve, hogy az én kedves megrendelőim megvetnének engem, ha látnák, hogy mint ismert, tántoríthatlan 1848-as függetlenségi Kossúth párti, kormánypártivá vedtettem át, amitől az Isten óvjon meg gondolatban is. Igaz, hogy a kormánypárt emlékezetes bukása után, egy úrásszonyokból álló klikk szent fogadást tett, hogy nem dolgoztat nálam többé. (valamennyi a szeretet és megbocsátás vallásában felnevelt jó keresztény asszony volt), de hála az égnek nem érzem hiányukat, nagyon kárpótolva vagyok más megrendelők által s azóta legalább nem tapasztalok bizonyos nagyúri gőgöt.

A bajai iparosság eddig és mindig a maga önzetlen, hazafias érzelmeit és elveit követte, azt fogja követni tántoríthatlanul ezután is. Nem kell kitanítani őket se cikk íróknak, se nekem, mert szívük van nekik is, amivel érezni tudnak, eszük is, amivel cselekedeteiket megfontolják.

Horovitz úrhoz pedig van egy szavam: bár hálával tartozunk, soha a függetlenségi pártnak, senki olyan jó szolgálatot nem tett, mint Horovitz úr s úgy tűnik föl nekem, mintha azért szedné fel fizetését a kormánypárti klikktól, hogy az iparosokat a kormánypárttól még jobban elidegenítse; gúnyolódó eljárása szégyene a kormánypártnak s rövidlátásra vall. Biztosítom egyébként Horovitz urat, hogy soha egész életében se fog oda emelkedni — akár hogy tologatják is a klikk kulissza tologatói őt előre és fölfelé — hogy a bajai iparosok komolyan vegyék. Horovitz úr levétette a szakálát, bajuszát, mert fölösleges volt, egyikre se adtak semmit. Mi, ha bajusza, szakállá volna, akkor se adnánk az egész Horovitz úrra semmit. A bajai iparosság mindig tisztelet-tudó volt, dacára hogy az »urak«-tól nem várt nagyon sokat s dacára annak, hogy az iparosságban csak az alázatos szolgát látták. De nagyon rossz politikának tartja, hogy az iparosságot azért gorombasággal illessék, amiért érdekeinek védelmére kel. Ezért kár volt a szabadelvű pártnak Horovitz urat Bajára hozni és teljhatalommal felruházni.

Czérnay Imre.

SZINHÁZ.

Aszfaltbetyár.

1904. nov. 12.

Ha Molière, az Aszfaltbetyár színrehozása óta se fordult meg sírjában: akkor nyugodhat békében egész a világ végezetéig, mert arra ilyen kitűnő alkalma aligha lesz többé. Hétemeletes bolondság Feld Mátyásnak ez a burleszk darabja, mely irodalmi szempontból olyan skandalózus alkotás, hogy szerzője megérdemelné, hogy beválasszák a magyar tudományos Akadémiába. És a közönség, — amely zsufolásig megtöltötte a tágas nézőteret — csaknem holtra kacagta magát a sok rossz, rosszabb és legrosszabb viccen. Nem is vesztegetnök a tintát és a nyomdafestéket magáért a darabért, ha olyan kiváló alakításokat ne láttunk volna benne, mint amelyet nyújtott péld. Rátkay (Smokk Samu), Ujváry Janó és Gerlaci Hermin (Hanka). Szabados Gizi, mint Rézi, a közelgő adventi böjtök dacára is ennivaló volt. Nagyon kedves volt Aldor Juliska is a műlovarnó szerepében. Jók voltak még Kovács Andor és Király Ernő. — Tóth Lajos (Vihar kapitány) túlságosan sokat kiabált. Ujvári és Gerlaci remek táncukkal is feltűnést keltettek.

A vigécek.

1904. nov. 13. d. u

A »Vigécek«-hez már volt szerencsénk ez előtt öt-hat esztendővel. Zseniális egy darab! Tejtestvére az »Aszfaltbetyár«-nak. Gondolom, a Nemzeti Múzeumban láttam egy ici-pici kolibri-tojást s közvetlen mellette egy strucc-tojást. Azt hiszem, hogy azt a nagy, körülbelül tíz-liter ürtartalmu tojást csak azért tették a kis kolibrié mellé, hogy ez még kisebbnek lássék. Ilyesféle gondolatokban leledzhetett Pesti Ihász Lajos, amikor a Vigéceket egy

napon adatta elő a Cigánynyal. Konstatáljuk azonban, hogy mi nem szenvedünk optikai csalódásban s így a Vigéceket magában véve is törpének, a Cigányt pedig óriásnak láttuk volna.

Szolgáljon azonban dicséretükre az előadó művészeknek, hogy a bohózat interpretálásánál több ügybuzgóságot fejtettek ki, mint az egyáltalán megérdemelt. Kiváltak: Rátkai, Ujvári, Erdősi, Mihályfi, Szabados, Csiszér, Simon és Bozsán.

A cigány.

1904. nov. 13. este.

Nem szeretünk superlativusokban beszélni, s ha ezzel az alkalommal kénytelenek leszünk vele, csak annak a hatalmas, a szó igaz értelmében vett művészi alakításnak tudható be, a melylyel Tóth Antal (Zsiga cigány) és Aldor Juliska (Rózsi) lepték meg a hallgatóságot. Tóth Antal és Aldor Juliska dominálták a tegnapi estét és dominálták a hallgatóság szívét, lelkét. E sorok írója Szigligetinek eme remekét a Nemzeti Színházban látta. Zsiga cigányt, az élő magyar színészek legnagyobbja: Ujházi, Rózsi pedig a felülmulhatlan Hegyesi Mari játszotta. És ha azt mondjuk, hogy ezek mesteri alakításai alig multák felül Aldor és Tóth tegnapi alakításait, nem lóttunk túl a célon. Ennél nagyobb dicsérettel aligha illethetnök a két kiváló művészt. — Ujvári, mint Márton gazda elemében volt tegnap. Bálint Béla (Gyuri) szép énekével nyílt színen is többször tapsot aratott. Dicséretet érdemelnek még: Könyves, Mihályfi, Szabados és Farkas.

A hajduk hadnagya.

1904. nov. 15.

Ezen a napon került színre nálunk először Rajna—Czobor szindus operettje »A hajduk hadnagya.« Tartózkodással néztünk a premiére elébe, mert az új magyar operetteken való tapasztalat az utóbbi időkben nagyon szomorú volt. Annál kellemesebben csalódtunk a bemutató után. Ez az operett messze kimagaslik társai fölött, sőt fölveszi a versenyt bármily külföldi operettel is. Tárgya komolysága dacára is operettnek való, muzsikája pedig értékes munka, melynek értékességét nagyban fokozza annak magyaros zamatja. Tagadhatatlan, hogy reminiscenciáktól a szerző nem szabadulhatott és sok ismerős motívummal találkozunk a darabban, de van sok eredeti ötletes szám is benne és melódiai egytől egyig fülbemászók. Különösen feltűnő bravurral vannak a finálék föl-épitve.

Maga az előadás a mintaszerűek közé tartozott. És itt első sorban Rátkay kiváló rendes talentuma, másodsorban Németh karnagy lelkiismeretes betanítása érdemel elismerést. A szereplők közül majdnem kivétel nélkül mindegyik hivatásának magaslatán állott. Aldor (Gaston), Gerlaci (Barbarina) teljes izületben befejezett alakító képességük és kiváló ének tudásuk minden attributumával jeleskedtek. Csak Kuthy (Jadwiga) szerepe nélkülözötte újból azt a melegséget, mely pedig az operette primadonnák érvényesülésének egyik kelléke és egyúttal biztosítóka. Ugyszólván teljesen elejtette ezt a hálás, rokonszenves és önmagától megjátszó szerepet.

A címszerep creálója, Király Ernő (Boronay) ma ismét tauuságot tett gyönyörű baritonjának meleg csengéséről, érzésteli játékának precíz kidolgozásáról, mely különösen a második felvonás nagy jelenetében élénk tapsokra ragadta a közönséget. Kivált a mai est folyamán az ezredes szerepében Bálint Béla a társulat tehetséges énekese, akit ma ugy énekével, mint élénk, szindus játékával nagyon rokonszenvesen fogadtak. Ha még mindezekhez hozzáteszük Rátkay mesteri szép leigjét és a karszemélyzet derekas közremunkálását, úgy egy minden ízében fényesen sikerült operett estről számoltunk be.

Cyrano de Bergerac.

1904. nov. hó 16.

Amit Podmanický Frigyes báró mondott intendáns korában Shakespeare-ről, hogy vagy jól kell adni, vagy sehogysem, de adni kell — azt mondhatjuk mi is arról a darabról, mely tegnap került színre és általában a klasszikus darabokról. Adni kell; bizonyítékul elég utalnunk arra, hogy városunk közönsé-

gének jó — és mondjuk: jobbik része tudja élvezni, meg is kívánja tehát a komoly drámai műfajokat is. Csak dicséretére válik tehát az igazgatónak és a társulatnak, hogy számolva a közönség izlésével, komoly, s a jelen esetben nehéz darabnak előadására vállalkozott.

De jól kell adni a klasszikus darabokat. Csak így emelkedik felül a színház a pusztaszórakoztatás fölé, melyben elvégre ki nem merülhet rendeltetése; csak így fogja fejleszteni az izlést, csak így lesz igazi művészet, mely maradandó becsével tovább tart egy esténél. Rossz játék magának a műfajnak híret és hitelét rontja.

Adni adták Cyrano de Bergerac-ot; de vajjon jól adták-e?

Oly kérdés ez, melylyel egy árva igennel vagy nemmel nem lehet végeznünk. Ha áll a latin közmondás, hogy »in magnis et voluisse laus est« — nagy dolgokban maga a jóakarát is dicséretet érdemel — akkor el kell ismerünk, hogy jól adták színészeink Rostandnak világhírű darabját. Mert az előadás általában komoly munkára vallott. Jól esik konstatálnunk, hogy a nevesebb szereplők óvakodtak mindamaz apró fogásoktól, trickektől, melyekkel főképp a közönség elkényeztetett kedvencei szokták a darabnak rovására érvényesíteni. A darabnak valóban művészi komikum van, mely sok helyütt felcsillámlik, nem is szorult egyesek túlzására. Az összejátszást tehát nem illeti panasz; mindenki iparkodott szerepét nem pedig magamagát adni. S ez annál nagyobb dicséretet érdemel, hisz főképp a vidéki városok színészeire nézve, kik a közönség soraiban számos ismerősüket esetleg tisztelőjüket tudják, igen nagy a kísértés, hogy olesó dicsőségért kiemelkedni iparkodjanak az ensemble-ből s ezáltal akár a legjobb darabnak is leszállítsák szintjét.

Am ha tekintetbe vesszük a mostoha helyi viszonyokat, ily nagy apparátusú, mozgalmas és hosszú darabnak előadását nem javasolhatjuk. A rendező e tekintetben igazán emberfeletti munkát végzett. Sem akaratán, sem erején nem mult, hogy a siker nem felelt meg munkájának. Különösen az első felvonás semmi illuziót sem tudott kelteni. Aki magát a darabot előzetesen nem ismerte, ugyancsak nehezen tudta magát beleképzelni abba a tudatba, hogy a darab tulajdonképp a színházban kezdődik. Oly fogyatkozás volt ez, melyről nem tehetett ugyan a rendezőség, de amelyen nem is segíthet a legjobb akarat sem. Ugyancsak technikai okokból történt a darabnak megrövidülése is, mit nem rovník fel hibául, bár néhány szép részlettel mi is megrövidültünk (Pl. a II. felv. 1. és 2. jelenete.)

A címszerepet Erdőssy Károly játszotta elismerésre méltó készültséggel és buzgalommal. Sőt tán kárára is volt a ritka szerep tudása, mert oly sietségre ragadta, hogy a legfeszültebb figyelemmel is csak töredezőve érthettük néha szavait. Főképp a Valvert-rel való remek évődés az orról — melyért magáért érdemes megnézni a darabot — majdnem teljesen kárba vészett a nagyon gyors előadásban. Néha megérezett a szokatlan verses forma is; ki-csengett a rim, pattogott a jambus. Tagadhatatlan azonban, hogy a darab haladtával az előadás is haladt, mely főképp a két utolsó felvonásban becsületére válik Erdőssynek. Föltétlenül hibásnak mondjuk azonban Erdőssy maszkiát. Bobóc-ábrázata nem volt Cyrano-nak, orra emberi orr volt, ha nagy is volt, arca meg bizonyára nem volt boriszák-vörös. Különben is kitészik a darabból, hogy sokkal csunyábbnak tartja magát, mint aminő. — Teljes dicséret illeti Roxán személyesítőjét, Szabados Gizike k. a.-t. Főképp az erkély-jelenetben nagyon jól adta vissza a precienz és szerelmes lelkiállapotát. Előadása mérsék és érthetőség szempontjából jóval föltte állt Erdőssynek. — Raguneau és Liza szerepében Rátkay és Csizsér Sárika szerepük megrövidítése folytán nem igen érvényesülhetett. — Király Ernő Le Bret szerepében megmutatta, hogy a drámában ép úgy megállja helyét, mint az operettben. Még Szilágyi Ivorról és Könyves Jenőről kell megemlékeznünk, egyik Christiánnak, másik Guiche grófnak szerepében érdemes munkát végzett.

Csak azt jegyezzük meg meg, hogy a »neslei kapu« nem »neszlei«, hanem »neli kapu«, és Christián »Növillett.« nem »Növillett.«

Katalin.

— 1904. nov. 17 —

Fehér Jenő ezen bájos zenéjű operettjének reprise nem valami nagy közönséget vonzott tegnapelőtt este. Aligha tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a publikum ez alkalommal való távolmaradásának az az oka, hogy ezt az operettet már az előző szini szenozban totaliter agyonütötték. Ki lett volna kíváncsi erre az operetre, ha már Huckstädt kisasszonytól látta a cárnő szerepét kreálni! Jó operettet, jó művészeket meghallgat az ember szívesen, akár hatszor is; de nem kíváncsi többé reá, ha illuzióját a darab iránt elvesztette. Ez a magyarázata, hogy a közönség ezen a napon félig sem töltötte meg a színháztermet.

Maga az előadás amolyan jó, közepes volt. Rátkai, Áldor és Gerlaki kiemelkedett ugyan az ensemble-ből, de az összjáték nem tudott különösebb hatást tenni a hallgatóságra. A karok működése kifogástalan volt. Ujvári és Simon Mariska szédületes táncát a közönség megújráztatta.

Karcolat.

Főispáni gyorsvonat.

A főispán dicséretreméltó pontosságáról tesz tanuságot a gyorsvonatszerű, percnyi precizitás, melylyel a vizitációk körútját megtette. Ez alkalomból a titkári hivatal az alábbi menetrendet bocsátotta közre:

Km.	Menet-díjak	Állomások	Gy. v. 1321.	Sz. v. 26.	V. v. 172.
		Szutrély . . . ind.	8 ⁰⁰		
2		Hegedűs	8 ²⁰		
3		Alföldy	8 ³⁰		
4		Ladányi	8 ⁵⁰		
5		Czérnay	9 ¹⁰		
6		Rajk	9 ³⁰		
7		Drescher	9 ⁵⁷		
8		Nyiraty	10 ¹⁶		
9		Valentin	10 ³¹		
10		Nemes			
11		Schwarz			
12		Friedman			
13		Denneberg	10 ⁵⁸		
14		Sziklay	11 ⁰²		
15		Hesser	11 ¹⁵		
16		Bruck . . . . . érk.	11 ²⁰		
Bécs felé (l. 1867.)					
Chlopy felé (l. 1903.)					
16		Bruck . . . . . ind.	11 ⁴⁰		
17		Herman	11 ⁵⁷		
18		Preymayer ×	12 ⁰⁰		
19		Müller	1 ⁵⁰		
20		Erdélyi	2 ¹⁷		
21		Fehér fm.	2 ³⁹		
22		Klénáncz	2 ⁴⁷		
23		Schumacher			
24		Michitsch			
25		Meskó	3 ⁵¹		
26		Weisz	4 ²⁹		
27		Szücs	4 ³⁷		
28		Scheibner	5 ⁰⁷		
29		Allaga	5 ⁵⁷		
30		Scherer	6 ⁰⁵		
31		Berger	6 ⁰⁹		
32		Ertl	7 ⁰⁰		

■ Jelmagyarázatok. ■ Az esti időt d. u. 600 órától; reggeli 5⁵⁹ig a percek számjegyének aláhúzása jelzi. fm = feltételes megállóhely.

× = vendéglő.

A fekete vonallal: | jelzett állomásoknál csak fűtől a gyorsvonat . . . . .

HIREK.

Dr. Rajk Aladár orsz. képviselő egészségi állapota teljesen megjavulván f. hó 14-én a fővárosba utazott.

Személyi hir. *Bezeredy* István főispán f. hó 13., 14. és 15-én városunkban időzött.

A bajai izr. nőegylet a tél beálltával a szegény iskolás gyermekek közül 30-at felruházott és 500 korona pénzsegélyt osztott ki.

Eljegyzés. *Stráhl István* ma tartja eljegyzését *Ziech Henrik* helybeli vendéglős leányával *Börsike* kisasszonnyal.

Köszönetnyilvánítás. A bajai 48-as honvéd-egylet elnöke ez uton mond köszönetet a bajai czéllövész társulat és a szabadkai sport egylet által együttesen adományozott

10 koronáért, melyet rendeltetési helyére juttatott.

A szegedi táblai elnök széke Fabiny Ferenc táblai elnök előléptetésével valószínűleg megüresedik. Hivatali utódjául leginkább Hódossy Lajos dr. győri táblai tanácselnököt vették kombinációba. Debrecenből ma azonban azt jelentik, hogy Szücs Miklós debreceni törvényszéki elnököt fogják Fabiny utódjául kinevezni.

Egyházmegyei hir. Bálint György a bátmonostori adminisztrátorságtól saját kérelmére felmentetvén, káplánnak Temerinbe küldetett. — Milla Imre Temerinből B.-Szenttamásra, és Kozák József B.-Szenttamásról B.-Monostorra helyeztetett át.

Körvadászat. F. hó 13-án a katymári határban szépen sikerült körvadászatot rendezett Király János a katymári vadászterület bérelője. Részt vettek azon: Popovits Sebő, Dr. Henneberg Géza, Moricz Kálmán, Dr. Készmárky József, Szirer György és Dr. Nagy Gyula Zomborból, Lollok Alajos és Deák Zsigmond Regőczéről, Neszmírák Mátyás és Beke Imre Órszállásról, Csihás Jóska Körtésről. Király János és Végh Gyula Katymárról. Esett 89 nyúl, köztük egy igen szép albino, melyet Lollok Alajos lőtt és 17 fogoly.

Felhívás. Az ipartestület felhívja ismételve városunk iparosságának figyelmét a december hó 18-án rendezendő iparvásárra. Kéri az előjáróság az iparosokat, hogy az iparvásáron minél tömegesebben vegyenek a saját érdekükben részt. Bejelenteni a részvételt már most is lehet az ipartestület hivatalos helyiségében. Ismételve figyelembe ajánljuk, hogy a karácsonyi vásáron igen kelendők a gyermekjátékok s éppen ezért kívánatos volna, ha ezt minél többen készítenék. Ezzel elérhető volna azon cél, hogy a kiállítók az iparvásáron szépen pénzelnének.

A „Budapesti Ujságírók Egyesülete” segélyalapja javára egy Almanach ad ki, melyben 100 magyar író munkája fog megjelenni és 25 neves festőművész festményei, mint különálló műmellékek lesznek a műben. Az Almanach igazán szemet és lelket gyönyörködtető nagy albumalaku diszmu lesz és potom 5 frtba kerül. Megrendelések a »Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachja« kiadóhivatalához küldendők, Budapest, VII., Károly-körút 9. Mutatóul közöljük Herceg Ferencz cikkét, lapunk »Tárca« rovatában, melyet az Almanach számára irt.

Meghívó. A bajai róm. kath. legényegylet 1904. évi november hó 20-án (vasárnap) a »Bárány Szálloda« nagytermében színelőadásal egybekötött jótékonycélu zártkörű táncvigalmat rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja az egyleti előjáróság. Kezdeté este 8 órakor. Az esti pénztárnál bármely hely 40 fillérrel több. — Belépti jegyek előreváltva az első 5 számozott sorban 2 kor., a következő 5 sorban 1 kor. 60 fill., a többi számozott sorban 1 kor. 20 fill. Földszinti állóhely 1 kor. Karzati jegy 60 fillér. Jegyek előre válthatók: Eckert Gyula úr üzletében és az egyházi elnöknel. Felülfizetéseket hálával fogadunk és hirlapilag nyugtázzunk. Műsor: Náni. A budapesti népszínház 1889-ik évi pályázatán 100 drb. arannyal jutalmazott népszínmű, 3 felvonásban. Irta: Follinus Aurél. Zenéjét részben Follinus Aurél, részben Erkel Elek írta. Személyek: Kreuczer Michl, gazdag sváb paraszt Varga Lajos, Náni, Laforsch Mariska k. a., Szepi, Sugár József gyermekei, özv. Molnár Jánosné korcsmárosné, Köbling Berta k. a., Józsi, Lovas Béla, Bodi, Kutasi Kálmán, fia, Szilárd Péter gazdag földbirtokos, Hellempárth István. Róza leánya, Ditelján Ilonka k. a., Lupi bácsi ügyvéd, Komlósi Mihály, Sándor fia, jogász, Halpauer Endre, János pincér, Földesi József. Történik egy kisebb vidéki városban reggel 8 órától másnap reggel 8 óráig. Idő: A boszniai hadjárat. Az est sikerét már előre biztosítja több ismert műkedvelő közreműködése, kik közül Komlósi Mihály alakítását már előnyösen ismeri a közönség a lövészkerti ünnepély alkalmával előadott Göre Gábor szerepéből.

Tömeges ablakbeverés. Mészáros János a cigány-utcában vagy 10 ablakot zúzott be csupa paszióból. A csendőrség kinyomozta és ellene az eljárást megindította.

Téli kikötők. A földmivelésügyi miniszternek most közzétett kimutatása ismerteti a téli kikötők állapotát és befodagó képességét. E szerint Baján a Sugovicában 120 molnár hajó és 40 malom és a baracska Dunaágban 57 hajó helyezhető el télire.

A „Baja—Szt.-Istváni 48-as Függetlenségi Polgári Olvasókör” saját helyiségében könyvtára javára 1904. évi november hó 20-án, d. u. 5 órakor kezdődő jótékony-célú táncvigalmat rendez. Belépő-díj: személyenként 1 kor. 20 fill. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és a »Bajai Független Ujságban« nyugtáznak. Jegyek a vigalom napján és helyén kaphatók.

Török A. és Társa Budapesten. Ha a magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusítói között széttekintünk, önkénytelenül a Török-bank ötlük szemünkbe. Ez a cég állandóan azt hirdeti, hogy hazánk legnagyobb sorsjátéküzlete. Ennélfogva tudakozódunk és teljesen igazolták illetékes helyen, hogy e bankház valóban a legnagyobb sorsjátéküzlet és a legtöbb sorsjegyet hozza forgalomba, ami nem is csudálni való, mert e cég a játszó közönség bizalmát a legnagyobb mértékben bírja. Azon kívül e bankház vevői felülmulhatatlan szerencsével játszanak. Csak az előző sorsjáték hatodik osztályában is a sok ezer nyerményen kívül a 600.000, 400.000 legnagyobb nyerményt egy millió korona összegben és a többi sok nyerményt is hozzávéve, 2 millió koronánál többet fizetett ki vevőinek. Ilyen eredmények egy osztályban és egyetlen egy sorsjáték-üzletben sem léteztek. Ennélfogva megragadjuk az alkalmat, hogy Török A. és Tsa. bankházát, kinek Budapesten, Teréz-körút 46. sz. a. van a főüzlete, fiókjai pedig Váci-körút 4., Muzem-körút 11., Erzsébet-körút 54. sz. alatt, mindenkinek ajánljuk. A hivatalos terv szerint az I. osztály húzása legközelebbi csütörtökön és pénteken, f. é. november hó 24. és 25-én lesz és a sorsjegyek árai a következők. $\frac{1}{1} = 12$; $\frac{1}{2} = 6$; $\frac{1}{4} = 3$; $\frac{1}{8} = 1.50$. Aki tehát sorsjegyet akar vásárolni, forduljon bizalommal Török A. és Társához Budapesten.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcból eltávolított redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy mint eddig, úgy most is, tüzelő szén üzletemben a **legjobb** minőségű tüzelő anyagokat tartom állandóan eladásra úgy mint:

Elsőrendű

légszeszgyári dió koks.

(Olcább féle vagyis nagyobb darabos kokszt nem tartok.)

Porosz szén, préselt,

egy kg.-os kockákban.

Legjobb minőségű

salgótarjáni darabos szén.

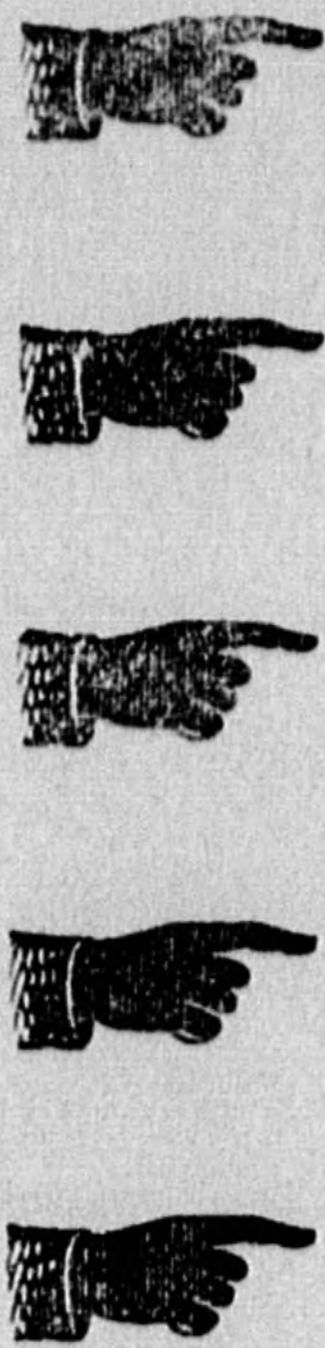
Ezen fajnál a t. közönségnek is érdekében szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ez az összes hazai szenek közt a **legcsekélyebb füstképződésű, leglángosabb és magas hőfokánál fogva házi fűtésre legajánlatosabb.** Szokás azonban olcsóbb faj szeneket is e néven forgalomba hozni, miért is kérem a t. vevő-közönséget, sziveskedjék nálam összehasonlítás végett, bármily csekély megrendelést tenni.

Tartok ezenkívül olcsóbb darabos kőszent is, valamint keményfaszenet és vágott keményfát eladásra. — A nálam vett tüzelő anyagokat »házhoz« szállítom. — Megrendelhető lakáson (Kisvásártér, Képezdének átellenében) és a Tóth Kálmán-téri dohánytőzsdében.

A t. közönség pártfogását kérve, mit igyekszem fogok kiérdemelni,
maradtam teljes tisztelettel

Nagy Péter,

szénkereskedő.

Kitünő takarmányrépa

kapható:

Spitzer Károly és fiai szeszgyárában.

9657/tkv.

1904. sz.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést Dr. Nyiraty János bajai ügyvéd által képviselt Mihálovics Antalné született Lakos Mária bajai lakosnak Mihálovics Antal bajai lakos elleni végrehajtási ügyben 144 kor. tőke, 52 kor. 50 fill. eddigi, 18 kor. 30 fill. ezúttal és a még felmerülő költségeknek, nemkülönbön ugyancsak végrehajtható mint csatlakozott Mihálovics Antalné született Lakos Máriának 108 kor. és 60 korona tőke és járulékai iránti követelése kielégítése végett az 1881. LX. t.-cikk 144. és következő §-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó, a bajai kir. járásbíróság területén lévő a bajai 3104. számú betétben felerészben végrehajtást szenvedett, másik felerészben kiskorú Mihálovics Antal és Ilona nevében I. l. sorszám alatt felvett 3659. hrszám 47. szám Józsefváros, Csillag-utcai egész házra az 1881. LX. t.-cikk 156. §. c) pontja alapján 3530 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és annak Baján a telekkönyvi árverési helyiségben 1905. évi január hó 9-ik napjának d. u. 3 óráját kitűzi, amiképpen a fennebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papírokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank

BAJAI FIÓKINTÉZETE

DRESCHER GYULA-féle házban.

Jutányos módozatok és olcsó kamattételek mellett nyújt:

Törlesztéses és kamatozó jelzálogkölcönöket

Váltókölcönöket

Előleget értékpapírokra és árúkra

Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket

Bevált szelvényeket

Elfogad takarékbetéteket és betéteket folyószámlára (cheque-forgalom)

Valamint eszközöl minden egyéb a bankszakmába vágó műveleteket.

Az intézet működését folyó év augusztus hó 15-ével kezdte meg.

Vevők a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az első részletet 30 nap, a második 60 nap, a harmadikat pedig 90 nap alatt, mindig az árverés jogerőre emelkedésétől számított, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai királyi adó, mint letét hivatalba az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó kérvény kapesán fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számíttatik be.

A részletes árverési feltételek ezen kir. telekkönyvi hatóság irattárában és Baja város rendőrkapitányi hivatalánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Baján, 1904. évi október hó 31. napján.

Temmer,
kir. járásbíró.

8558/tkv.

1904. sz.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést Tomcsányi Sándor bajai ügyvéd kérelmére Simon György és neje Horváth Teréz dávodi lakosok ellen 164 kor. 40 fill. tőke, ennek 1896. május 12-től 5% kamatai 172 korona 32 fillér eddigi, 16 korona 80 fillér ezúttal és a még felmerülő költségeknek, nemkülönbön csatlakozott Simonyi János dávodi lakos 30 forint és járulékai követelése kielégítése végett az 1881. LX. t.-cikk 144. és vonatkozó §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó, a bajai kir. járásbíróság területén lévő a dávodi 899. számú betétben AI. 1—2. sorszám 15—16. hrszám végrehajtást szenvedettek nevében álló 8. számú házas beltelekre 968 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és arra Dávod község-házánál 1904. évi december hó 10. napjának délelőtt 10 óráját kitűzi, a midőn a fennebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papírokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

Vevők a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt az első, 30 nap alatt a második, 45 nap alatt pedig a harmadikat, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai kir. adó- mint letét hivatalba az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó kérvény kapesán fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számíttatik be.

A részletes árverési feltételek ezen kir. telekkönyvi hatóság irattárában és Dávod község-házánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság mint tkvi hatóság.

Baja, 1904. évi szeptember hó 24. napján.

Mayer,
kir. járásbíró.

SZOBA DISZE

az „EZÜST” kályhafény

füst- és szagmentes

azonnal szárad és gyönyörű fényt ad.

Feltaláló és egyedüli eladó:

Wagenblatt Ferencz

festékkereskedő

B A J A.

1 doboz ára 70 fillér.

A „Kávé király”-hoz!

Aki nagyon jó zamatú s illatú kávé kedvel, az csakis „Király kávé” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávé nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamat s illat azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávé lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz	4 kor.	80 fill.
2 „ „	9 „	—
4 „ „	17 „	20 „

Ezen különlegesen pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyersfajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 postacsomag 5 kgr. legfin	Cuba	kor. 13.50
1 „ 5 „	Ceylon	„ 12.—
1 „ 5 „	Jamaica	„ 11.20

Biró és Társa

a „Kávé király”-hoz

Budapest, VI., Teréz-körút 2/a—b.

26—18

A „Kávé király”-hoz!

A „Kávé király”-hoz!

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió kor nyereménynél, többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1,000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14,459.000 korona összegben.

Az első osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75, vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3. —
 $\frac{1}{2}$ „ „ „ 3. — „ „ 6 ; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6. — „ „ 12. —

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 24-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután a húzás már f. é. november 24-én és 25-én lesz

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST
Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váci-körút 4/a.

II. fiók: Múzeum-körút 11/a. III. fiók: Erzsébet-körút 54/a.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget	korona összegben	(utánvételezni kérem (postautalvánnyal küldöm (mellékelem bankjegyekben (bélyegeken.))	} A nemtetsző törendő.
-------------	------------------	--	---------------------------

Pontos cím:

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

„Magyar Regényírók”

Szerkeszti MIKSZÁTH KÁLMAN.

4 koronás havi részletfizetésre kaphatók

ifj. Wagner Antalnál

BAJÁN.

Nyomatott Nánay Lajosnál Baján.

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. **Wagner Antal**
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor

Főszerkesztő:
Dr. Rajk Aladár
ország. képvis.

Főmunkatárs:
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 150. Egyes
szám ára 12 fillér.

Huszárcsiny.

A szövetkezett ellenzék az alkotmány szellemén és a törvény betűin orvul ejtett erőszakos merényletnek bélyegezi Tiszáék tettét a királyhoz intézett föliratban és a nemzetnek írott szózatban. Császár Jenő ur pedig huszárcsinynek mondja, amin nem csodálkozik, hiszen Tisza István honvédhuszár és így elvárta tőle, hogy a dologba „huszárosan belevágjon.“

Huszárcsiny! Hetvenkedő, pelyhes állu legények virtuskodása: ime, ezzé zsugorodott össze Tisza vészes cselekedete, a képviselőház elnökének törvénytaposása, a kormánypárti zsoldoshad katilinai összeküvése a Császár Jenő agyaveleijében. És ilyen emberek merészelnék beszélni a nemzet nevében, ilyen s ehhez hasonló szellemi kaliberű urak tolakodnak föl a közvélemény tolmácsául.

Ez a gárda a Tisza István személyes testőrsége. Ez a gárda helyesel, tapsol, irányít, befolyásol és bérel napidíjjal zsákhordókat s targoncásokat. Ez a gárda áll most a világ előtt, mint a huszadik századeleji Magyarország. Tessék körültekinteni: miféle elemekből ütődött össze a Tisza gróf politikai familiája. A közgazdasági élet hullámain uszkáló és a hatalom segítségével egyensúlyt tartó tőzsérek és

bankosok, nagystilű ágensek és politikai alkuszok, bizalmi összeköttetéseket hajszoló tehetségtelenek és függetlenségüket egy kormánykitüntetés Judás-pénzéért áruba bocsátó lateinerek: ez az a szűkebbkörű család, ahol Tisza jól érzi magát, ahol neki mindent megbocsátanak és amely snájdig huszárcsinynek tartja az ujjabkori Magyarország leg-hallatlanabb, legcinikusabb alkotmány-sértését.

A hullámok szelid fodrain evickélő társaság nem akarja meghallani a vizek alján tomboló szenvedélyeket, nem látja a verejtékes kinokat, amelyek a gyöngy-kagylókat hozzák létre, a nekik ragyogókat és az örvényes fenék vésztiósló morajlása nem riasztja, lelkiismeretlenségükben nem háborgatja őket. Csak usznak, evickélnek . . .

S im, a sötét vizek szörnyetegei fölbukkannak. Azok, amelyekkel odalenn elszánt csatát vív a fölfelé törekvő, az akadályokkal küzdő Szabadság. Ijedten rebbennek szét a vizszen lebegők, ám a fekete szörnyek megnyugtadják a remegőket. Hiszen ők ama vasizmu vizlakók, akik sohasem bántják az árral uszókat. Őnekik csak az erős sodru áramlások ellentállása okoz nehézségeket.

A szörnyek szívesen táplálják a maguk mérges vérével a fölszínnek kicsiny

alkalmazkodóit. Mert nagy szükségük van ezekre. A nyilvánosság szájának, a közvélemény heroldjainak tartják az ügyes ekvilibristákat. Így teremődik meg a hatalom szövetsége azokkal, akik csak a hatalom árnyékában találják meg a vakondok világosságát. Ebben tenyésznek, ez elteti, fejleszti őket és részvétlenül ott pusztulnak el.

Csoda-e, ha a szó, melyet megfizetnek, ha a lelkesedés, melynek hivatalosan megállapított és börzeszerűleg jegyzett árfolyama van, ha a meggyőződés, amely azonos a haszonérdekkel, az osztalékkal, a koncessziókkal, — egyedül és kizárólag azt a kezet dicseri, amelynek aláírásától függenek a boldogító földi javak? És van-e romlatlan erkölcsi érzületű ember, aki nem tartja természetesnek, hogy a korrupció véleménye a legutolsó, amelyre alkotmányos államban a napszámosok szak-egyesülete is kíváncsi lehet?

A Tisza István nemzetét klasszikusan mutatta be a fővárosi népgyűlés. Hires-nevezetes marad ez a jeles gyűlekezet, melyet zárt körben, a nép távollétében, a „gyanus elemek“ kipofozásával rendeztek. Ha ez volna a nemzet, kétségbe kellene esnünk a magyarság elzüllésén, elaljasodásán. Ezt a nemzetet még Lebaudy Jakab szaharai császár-

TÁRCA.

A bátor ember.

Elbeszéli: **Egy kis fiu.**

(Vége.)

Én Dusának mindent elmondtam, amit Kempelen bácsiról tudtam, hogy agyonlőtte Suskovics bácsit és hogy Suskovics néni is meghalt és hogy milyen bátor ember, — ebédnél aztán mindig csak Kempelen bácsit nézte. Végül Kempelen bácsinak feltűnt, hogy Dusa le nem veszi róla a szemét és így szólt hozzá:

— Tetszem magának, kisleány?

Dusa mindig megszokta mondani, amit gondol és így felelt:

— Bizony nem tetszik nekem.

És ekkor kiköpött.

— Hát akkor miért néz folyton?

— Mert szeretnék magától valamit kérdezni.

Édesmama már akkor rosszat sejtett, apa pedig vasvilla szemekkel nézett Dusára. Kempelen bácsi azonban biztatta Dusát, hogy csak kérdezzen tőle akármit, ő válaszolni fog. Dusa ekkor összeráncolta a fekete szemöldökét és a fénylő macskaszemével olyan erősen nézett a rozmárbajszú bácsira, hogy magam is megijedtem. Csendesesen mondta:

— Megjelent magának álmában már Suskovics néni?

Erre nagy ijedtség támadt a szobában és én azt hittem, Kempelen bácsi mindjárt kiveszi a töltött revolvért és agyonlővi Dusát. Édesmama azonban kivezette Dusát és büntetésül nem adott neki gyümölcsöt, pedig Dusa vendégünk volt. Engem is kikergetett apa, de ez nagy igazságtalanság volt, mert én meg se mukkantam, sőt aznap véletlenül igen jól viseltem magamat. Dusa azonban igen dühös volt, hogy nem kapott gyümölcsöt és egyre azt mondta nekem, hogy ezt nem viszi el szárazon Kempelen bácsi. Két napig dühös volt, mert nem eresztették az ebédlőbe, hanem külön terítették neki a gyerek szobában, akkor aztán kész volt a boszúállás terve. Estére végre is hajtotta és én segitettem neki, bár nagyon féltem és ellenkeztem, mégis segitettem neki, mert amit ő akart, azt mindig megtettem.

Az urak egész estig vadásztak és künn a tarlókon zsványpecsenyét sütöttek, úgy, hogy mikor hétkor hazajöttek, majd leragadt a szemök a nagy fáradtságtól meg a bortól és tüstént ágyba feküdtek. Édesmama a hugaimmal odaát volt Szombathyéknál teán, de Dusát és engem nem mertek magukkal vinni. És ekkor hajtottuk végre a tervünket. Dusa kibontotta

a haját, az arcát befehéritette lisztporral és korommal nagy fekete karikát csinált a szeme köré, aztán egy fehér lepedőt vett magára, mint a kisértetek szokták. A fekete kandúrt bepólyázta egy gyerekpólyába, de a farkát künn hagyta, hogy megfoghassa a kezével. Én pedig magamhoz vettem a varázslámpámat, melyet laterna magica-nak hívnak s amelyet az édes Jézuska hozott nekem 4 frt 50 krajcárért, mert karácsonykor elég jó bizonyítványom volt és akkor még senki sem mert volna remélni, hogy év végén megbukom két tantárgyból. Én sem.

Mikor a vendégszoba előtt hallgatództunk, Kempelen bácsi már úgy hortyogott, mint az ináresi fűrészmalom, amely gőzerőre van berendezve. Óvatosan benyitottunk a sötét szobába. Dusa szembeállott az ágygyal, magam pedig a divány mellé állottam és fogam borzasztóan vacogott a félelemtől, de azért mégsem szaladtam el. Ekkor a laternából kék fényt vettem a falra és Dusa odaállott a fényes tányérba és a szemét forgatta. A fekete macskát pedig a karján tartotta, mintha pólyásgyerek volna. Ámbár tudtam, hogy Dusa mégis olyan iszonyú és kisérteties volt, hogy halálra megijedtem és a laterna reszketett a kezemben és a kék fény is táncolt. De azért mégsem szaladtam el.

SZOBA DISZE

az „EZÜST” kályhafény

füst- és szagmentes

azonnal szárad és gyönyörű fényt ad.

Feltaláló és egyedüli eladó:

Wagenblatt Ferencz

festékkereskedő

B A J A.

1 doboz ára 70 fillér.

2-2

A „Kávés király”-hoz!

Aki nagyon jó zamatu s illatú kávét kedvel, az csakis „Király kávét” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávét nem fog használni. Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamatu s illat azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz	4 kor.	80 fill.
2 „ „	9 „	— „
4 „ „	17 „	20 „

Ezen különlegesen pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyersfajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.
I postacsomag 5 kgr. legfin Cuba kor. 13.50
1 „ 5 „ „ Ceylon „ 12.—
1 „ 5 „ „ Jamaica „ 11.20

Biró és Társa

a „Kávés király”-hoz

Budapest, VI., Teréz-körút 2/a—b.

26—18

A „Kávés király”-hoz!

A „Kávés király”-hoz!

A „Kávés király”-hoz!

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió kor nyereménynél, többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az első osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75. vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3. —
 $\frac{1}{2}$ „ „ „ 3. — „ „ 6. — ; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6. — „ „ 12. —

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 24-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután a húzás már f. é. november 24-én és 25-én lesz

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váci-körút 4/a.
 II. fiók: Múzeum-körút 11/a. III. fiók: Erzsébet-körút 54/a.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben (utánvételezni kérem
 (postautalvánnyal küldöm
 (mellékelem bankjegyekben (bélyegeken.)) } A nemtetsző
 törlendő.

Pontos cím:

„Magyar Regényírók”

Szerkeszti MIKSZÁTH KÁLMAN.

4 koronás havi részletfizetésre kaphatók

ifj. Wagner Antalnál

BAJÁN.